

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ФЕМ ІМЕНІ ОЛЕГА БАЛАЦЬКОГО
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається

Завідувач кафедри

_____ проф. В. М. Боронос

« ____ » _____ 20__ р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

НА ТЕМУ:

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІЗИНГУ ЯК ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Освітній рівень “Магістр”

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Науковий керівник роботи: _____ І.М. Кобушко

Студент: _____ К.О. Ганжа

Група: _____ Ф.м-91/1ан

Суми 2020

Магістерська робота : 51 с., 5 рис., 5 табл., 3 додатків, 31 джерела літератури.

Метою магістерської роботи є визначити сутність, значення та ефективність лізингу як джерела інвестиційних ресурсів в Україні.

Об'єктом дослідження є методи фінансового аналізу, що використовуються при визначенні ефективності лізингових платежів.

Методи дослідження – порівняльний, коефіцієнтний, індексний, прийом ланцюгових підстановок та абсолютних різниць.

У першому розділі вивчено економічну сутність лізингу, проаналізовано його види та функції, досліджено законодавчу базу регулювання лізингових відносин.

У другому розділі розглянуто процес досліджено механізм функціонування лізингових відносин, вивчено лізинг в контексті фінансування інвестиційної діяльності, склад та форми лізингових платежів. Розглянуто формули для розрахунку платежів за лізинг. Визначено особливості управління ризиком у лізингових операціях при інвестуванні.

У третьому розділі представлена характеристика фінансово-економічного стану підприємства, а також проведено розрахунки лізингових платежів, проаналізовано переваги та недоліки лізингової діяльності, перспективи розвитку лізингових послуг в Україні.

ЛІЗИНГ, ПРИБУТОК, ПІДПРИЄМСТВО, БАЛАНС, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ОСНОВНІ ФОНДИ, ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІЗИНГУ ТА ЙОГО ВИДИ	5
1.1 Основні фінансові елементи лізингових відносин	5
1.2 Види та класифікація лізингових відносин	8
1.3 Нормативна база регулювання лізингових відносин	12
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІЗИНГУ ПРИ ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	15
2.1 Роль та значення лізингу у формуванні інвестиційних ресурсів	15
2.2 Методика розрахунку лізингових платежів	16
2.3 Ризик-менеджмент у лізингових операціях при інвестуванні	22
РОЗДІЛ 3 ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІЗИНГОВИХ ПЛАТЕЖІВ ТОВ «ІЗІ КРЕДИТ»	26
3.1 Комплексний аналіз ефективності діяльності підприємства ТОВ «ІЗІ Кредит» та розрахунок лізингових платежів	26
3.2 Переваги та недоліки лізингової діяльності	35
3.3 Перспективи розвитку лізингових послуг в Україні	37
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	44
Додаток А – Баланс підприємства	47
Додаток Б – Звіт про фінансові результати підприємства	49
Додаток В – Звіт про рух грошових коштів підприємства	50

Актуальність. Стрімкий розвиток економіки забезпечується активною підприємницькою діяльністю, активізацією малого та середнього бізнесу у всіх галузях економіки. Саме тому знаходження нових каналів та способів фінансування інвестицій в сучасних умовах господарювання є необхідним. Нестача джерел фінансування призводить до макроекономічної нестабільності та високого показника інфляції, високих процентних ставок та банківської комісії. При здійсненні вибору каналів залучення позикових коштів слід виходити з міркувань досягнення максимальної ефективності при використанні таких коштів.

У розвитку країн з ринковою економікою вагому роль відіграє лізинг. Така форма фінансування є гнучкою та виступає доповненням традиційного банківського кредитування, а також збільшує можливості до нарощення капіталу. За характеристиками лізинг є фінансовим інструментом для придбання активів, обладнання, устаткування, транспортних засобів у середньострокову періоді.

Магістерська робота розглядає питання можливості формування інвестиційних ресурсів за допомогою лізингу.

Мета роботи – визначити сутність, значення та ефективність лізингу як джерела інвестиційних ресурсів в Україні.

Завдання дослідження, які виходять з мети роботи:

визначити функції лізингу та об'єкти та суб'єкти лізингових відносин;

визначити види лізингу та їх сутність;

проаналізувати законодавчу базу регулювання лізингових відносин;

дослідити роль лізингу у фінансуванні інвестиційної діяльності, його переваги та недоліки лізингу;

проаналізувати методичні підходи до розрахунку лізингових платежів;

визначити вартість лізингових платежів для підприємства за різними методами регулярних платежів, враховуючи періодичність внесення, а також суму амортизаційних відрахувань.

Об'єктом дослідження визначено підходи до фінансового аналізу, що дозволяють розрахувати ефективність лізингових платежів.

Предметом дослідження є економіко-фінансові відносини, які супроводжують процес здійснення лізингових угод.

Методи дослідження, які використовувалися в процесі дослідження та обробки матеріалів: коефіцієнтний, структурно-логічний, метод порівнянь.

Структура роботи. Основна частина кваліфікаційної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуто економічний зміст лізингу, його види та функції, законодавча база регулювання лізингових відносин.

У другому розділі розглянуто процес формування лізингових відносин, лізинг як спосіб фінансування інвестиційної діяльності, склад та форми лізингових платежів. Наведені формули для розрахунку платежів за лізинг. Визначено особливості управління ризиком у лізингових операціях при інвестуванні

У третьому розділі представлена характеристика фінансово-економічного стану підприємства, а також проведено розрахунки лізингових платежів, проаналізовано переваги та недоліки лізингової діяльності, перспективи розвитку лізингових послуг в Україні.

Фактологічну основу роботи складають підручники, методичні вказівки, матеріали періодичних видань.

1.1 Основні фінансові елементи лізингових відносин

Лізинг - це організаційна форма підприємницької діяльності, що характеризує відносини власності. Будучи економічною категорією, лізинг має сенс і має різні форми.

Соціально-економічний зміст лізингу полягає в характері відносин власності та господарської діяльності для вертикальних і горизонтальних відносин, а також в змінах форм власності. Матеріально-матеріальний зміст лізингу має форму організаційно-правової форми виробництва, способу найму елементів підприємницької діяльності, операцій з купівлі-продажу майна та умов кредитування.

Оренда є відображенням механізму оренди і має складну потрійну основу. Він поєднує характеристики кредитної операції, а також інвестиційної та орендної діяльності, які в процесі взаємодії створюють нову організаційно-правову форму бізнесу.

Відповідно до Закону України "Про лізинг", лізинг - це підприємницька діяльність, спрямована на інвестування власних або позикових коштів і полягає у наданні лізингодавцем виключного користування на певний період орендарю майна, що є власністю орендодавця або набувається ним від імені та за погодженням з орендарем у відповідного продавця майна за умови сплати орендарем періодичних орендних платежів [12].

Отже, лізинг - вид підприємницької діяльності, що характеризується трьома формами організаційно-економічних відносин: кредит, оренда та торгівля [12].

Орендна операція включає взаємодію орендодавця, орендаря та продавця майна, спрямовану на втілення договору лізингу, тобто функціонування всієї кількості відносин, за якими є можливість передавати орендоване майно у тимчасове користування протягом певного періоду за відповідну

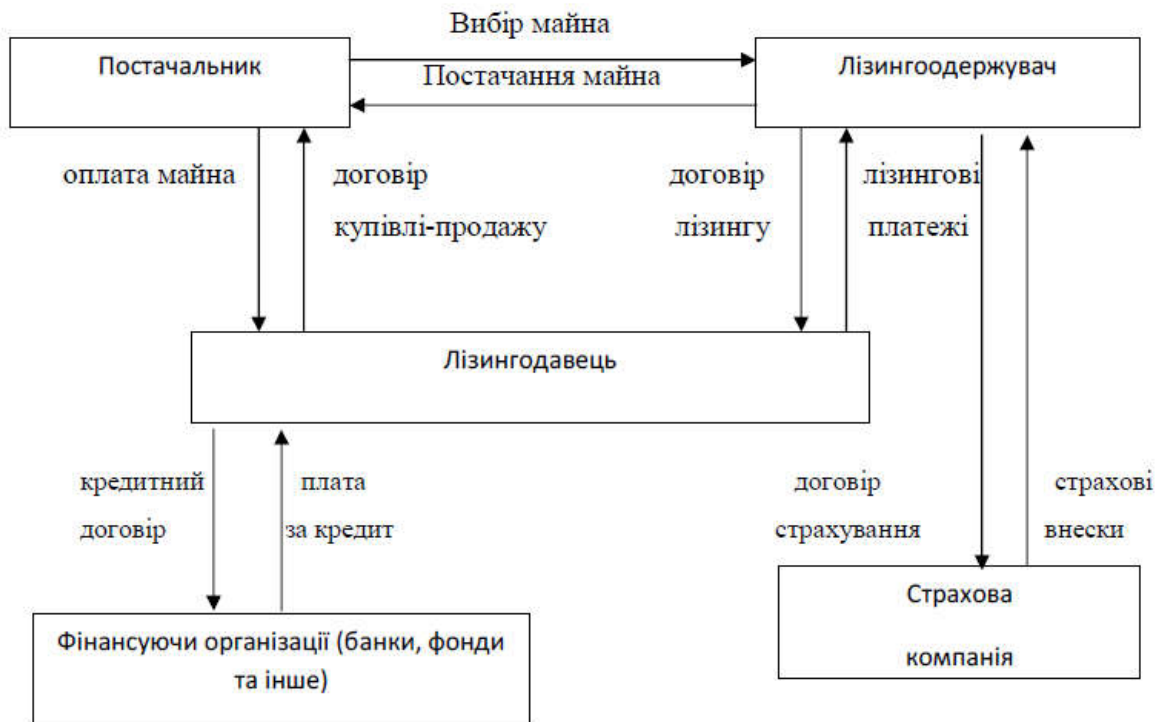

Рис. 1.1 - Схема проведення лізингової операції [5]

Лізинг спрямований на виконання функцій формування сучасної економіки та активізації економічної діяльності. Фінансова функція передбачає звільнення виробника продукції від одноразового відшкодування вартості виробничих фондів і одночасно надання йому довгострокової позики. Виробнича функція лізингу - це оперативне вирішення проблем виробничої природи за рахунок тимчасового використання дорогого обладнання, а не купівлі його. Функція постачання полягає в нарощенні споживацької бази та нових ринків збуту. Особливостями функції використання податкових та амортизаційних пільг є:

а) майно, взяте в оренду, відображається на балансі користувача або орендодавця за домовленістю між ними;

б) орендна плата нараховується на вартість вироблених товарів (послуг) таким чином зменшуючи дохід, що підлягає оподаткуванню;

в) прискорена амортизація розраховується виходячи із строку дії контракту, зменшує оподатковуваний дохід та забезпечує модернізацію матеріально-технічної бази.

Об'єктом лізингу є рухоме та нерухоме майно, яке є основними засобами,⁸ крім майна, що заборонено для ринкового обертання. Обов'язковою умовою оренди є те, що орендовані предмети в основному використовуються для комерційних цілей.

Широкого поширення набули класифікація об'єктів оренди за рухомим майном та відповідний розподіл рухомих речей та нерухомого майна. Земля та природні комплекси не передаються в оренду.

Орендований актив повинен бути більш точно визначений та ідентифікований.

Основними учасниками лізингу є виробник предмета лізингу, лізингодавець, лізингоодержувач.

Власники майна або їх представники мають право здавати майно в оренду. Постачальники - це фірми, які забезпечують гарантовані поставки зазначеного виду обладнання та послуг.

Весь спектр лізингових послуг, як правило, здійснюється спеціалізованими компаніями, які мають кошти для інвестицій. Місцеві органи влади та адміністрації також висувають пропозиції на ринку лізингу.

Лізингові компанії при банках орієнтовані на задоволення лізингових послуг. Вони також спрямовані на пільгове обслуговування клієнтів власного "банку". У сучасному банківському секторі банківські установи фінансують діяльність дочірніх підприємств та залучають для них клієнтів з числа організацій та підприємств, які претендують на позику для придбання основних засобів.

Лізингові компанії, засновниками яких є державні та муніципальні структури, що здійснюють лізингові операції з певним колом клієнтів. Умови лізингових операцій у таких компаніях пов'язані з пільговим бюджетним фінансуванням. Це робить їх більш привабливими для клієнтів, але їх послуги обмежені.

Галузеві лізингові компанії надають послуги підприємствам певної галузі та керуються державною підтримкою. Лізингові компанії, якщо вони є

дочірніми компаніями різних торгових будинків, виробничих фірм, як⁹ правило, мають обмеження достатніх фінансових ресурсів, саме тому укладених ними лізингових угод незначна кількість.

Споживачі лізингових послуг повинні забезпечувати прибуток, бути висококваліфікованими та платоспроможними. Виділяють два типи орендарів:

1) підприємці, які намагаються отримати високий дохід за рахунок лізингу, - це незалежні вільні особи, які піклуються про комфортне життя та умови проживання.

2) підприємці без стартового капіталу, що бажають отримати максимальний прибуток за рахунок збільшення обсягів виробництва, запроваджують сувору економію, мало дбають про умови праці, працюють наполегливо і втомливо.

Посередники - це професійні учасники лізингових операцій (представники клієнта для інших учасників лізингових відносин; незалежний суб'єкт операцій з постачальниками, що придбає обладнання з метою подальшого продажу іншим клієнтам).

Серед посередників, які беруть участь в операціях лізингу, є ряд підприємців з різними правами та обов'язками: дистриб'ютор (оптовий) дилер; брокер; комісіонер; брокер; вантажоодержувач; довірчий; агент виробника; консультант.

Посередники допомагають підвищити ефективність роботи виробників, дозволяють зосередитись на виробничому процесі, делегують просування товарів посереднику. Залучення посередників у лізингові операції сприяє скороченню обігу капіталу та збільшенню рентабельності виробництва.

Велика кількість людей бере участь у розгалужених лізингових операціях.

1.2 Види та класифікація лізингових відносин

Ринок лізингу включає існування форм лізингу, моделей лізингових договорів та наявність правових норм щодо лізингових операцій.

При вивченні видів лізингу розмежують класифікаційні ознаки, склад¹⁰ учасників лізингової операції, ступінь окупності майна в оренді, ринкове середовище лізингових операцій, податкові митні та амортизаційні пільги, порядок орендних платежів [26].

Лізинг поділяється на:

1) чистий - взяття орендарем всіх витрат на обслуговування майна, коли орендар перераховує чисті платежі орендодавцю. На сьогодні більшість послуг на ринку лізингу обладнання є чистими;

2) повний («мокрый») - взяття лізингодавцем усіх витрат на обслуговування майна, використовують виробники обладнання. Що стосується вартості, повна оренда є однією з найдорожчих, оскільки орендодавець збільшує витрати на технічне обслуговування, залучення кваліфікованого персоналу, ремонти, постачання матеріалів і т.і.

3) частковий (з частковим набором послуг) - лізингодавець виконує певні функції з обслуговування майна.

За видом фінансування лізинг поділяється на:

1) терміновий (одноразова оренда майна);

2) поновлюваний (оборотний) (договір оренди продовжується на наступний період після закінчення першого строку, орендовані предмети, залежно від зносу та за бажанням орендаря, змінюються на новіші моделі, орендар несе витрати на заміну обладнання, кількість об'єктів лізингу та умови їх використання у відновлюваних джерелах лізингу сторонами не визначаються заздалегідь).

За складом учасників (суб'єктів) операції виділяють такі види лізингу:

1. Прямий лізинг (власник майна здає об'єкт в оренду самостійно).

2. Непрямий лізинг (через посередника). Цей вид угоди схожий на класичну операцію лізингу: постачальник, орендодавець та орендар діють самостійно.

3. Рекреаційний лізинг (за участю багатьох сторін). Застосовується для¹¹ фінансування масштабних об'єктів: літаки, судна, поїзди, бурові платформи тощо.

Зворотний лізинг - одна з форм прямого лізингу. Оренда в оренду - це система взаємопов'язаних операцій, при якій власник продає майно фінансовій установі (банку, страховій компанії, інвестиційному фонду, компанії з лізингових операцій) з одночасним укладенням довгострокового договору оренди свого колишнього майна на умовах оренди. Зворотний лізинг використовується суб'єктами господарювання, що мають нестачу оборотних коштів [6].

За типами майна, що здається в оренду, розрізняють:

1) Рухоме майно (обладнання, техніка, машини, кораблі, літаки тощо), у тому числі нове та уживане;

2) Нерухомість (будівлі, споруди).

В залежності від можливостей окупності майна лізинг поділяється на:

1) лізингові операції з повною окупністю (або близькою до повної) - повна або близька до повної амортизація майна, а також виплата вартості майна орендодавцю протягом строку дії одного договору оренди;

2) лізингові операції з неповною окупністю - майно частково амортизується протягом строку дії одного договору лізингу.

За строками знецінення розрізняють фінансовий та оперативний лізинг.

Фінансовий лізинг - це оренда, в результаті якої орендар отримує від орендодавця за платне користування за його замовленням предмет оренди на строк не менше періоду, за який 60% вартості орендованого об'єкта, визначеного на момент укладення договору, амортизується. [17].

Оперативний (сервісний) лізинг - це оренда, коли витрати орендодавця щодо придбання та утримання предметів лізингу, не забезпечуються орендними платежами протягом одного договору оренди, а як правило протягом 2 - 5 років. Ризик пошкодження або втрати об'єкта несе лізингодавець. Орендні платежі вищі, ніж при фінансовій оренді, через відсутність гарантії

відшкодування витрат. Після розірвання договору оперативної оренди¹² орендар може продовжити термін дії договору на більш вигідних умовах або ж повернути обладнання орендодавцю чи купити обладнання у лізингодавця, якщо є варіант придбання за ринковою вартістю.

За ринковим сектором здійснення лізингових операцій є такі види лізингу:

1) внутрішній лізинг - усі учасники операції з однієї країни; 2) зовнішній або міжнародний лізинг - принаймні одна зі сторін належить різним країнам.

Зовнішній лізинг - це імпорتنний, коли іноземна сторона є лізингодавцем, та експортний, коли іноземна сторона є лізингоодержувачем.

В основі економічних відносин між орендарем та орендодавцем є орендні платежі, які демонструють відносини власності, використання, здійснення та поступки права власності на обладнання. Орендні платежі - платежі орендодавцю, які здійснюються орендарем за право користування орендованим майном. Орендні платежі - це механізм відшкодування орендодавцем своїх фінансових витрат на придбання майна та отримання прибутку. Тому сума орендних платежів за весь період оренди включає:

- суму, яка відшкодовує витрати на виробництво або придбання орендованого майна;
- витрати, пов'язані з переміщенням майна (транспорт, документи, зберігання);
- вартість кредитування, що включає придбання майна за договором лізингу;
- прибуток орендодавця;
- витрати на обслуговування (ремонт, монтаж);
- інші послуги (навчання персоналу, передача технологій, інженерні послуги);
- витрати страхування майна, у разі його страхування орендодавцем;
- витрати на пошук орендаря, рекламу, послуги посередників;
- інфляційні втрати від знецінення майна.

Орендні платежі повинні враховувати суму податків, які сплачуватиме¹³ орендодавець: податок від власників транспортних засобів та податок на майно (якщо він буде введений).

Розмір, спосіб, форма та періодичність платежів, а також розрахунок суми лізингових платежів визначаються в договорі оренди за взаємною згодою сторін. Характер встановлення орендних платежів гнучкий, порівняно з договорами позики (орендар може розрахувати отримання свого доходу і разом з орендодавцем розробити гнучку схему виплат).

Залежно від розрахунку орендних платежів розрізняють:

1. Платежі з фіксованою загальною сумою. Орендна плата включає нарахування амортизації, оплату користування позиками; прибуток орендодавця та вартість додаткових послуг, що надаються орендарю за угодою. Нарухування загальної суми платежів відбувається рівними частинами протягом дії договору відповідно до періодичності, узгодженої сторонами.

2. Платежі з завдатком. Орендар майна спочатку виплачує орендодавцю аванс під час підписання договору у встановленому розмірі, а потім відшкодовує суму орендного платежу (мінус аванс).

3. Відстрочені платежі.

4. Виплати на конкретній основі або невизначені платежі. Певні узгоджені відсотки визначаються на конкретній основі. За основу розрахунків за згодою сторін є обсяг реалізації продукції, виробленої на орендованому обладнанні, величина прибутку, отриманого від продажу, або інші параметри.

1.3 Нормативна база регулювання лізингових відносин

Законодавчу базу лізингової діяльності складає Закон України «Про лізинг» Верховної Ради України у 14.01.1999 року [12]. Верховною Радою України було внесено зміни до Закону України "Про лізинг" та викладено його в такій редакції Закон України "Про фінансовий лізинг" [13].

На сьогодні оподаткування лізингових операцій ведеться відповідно¹⁴ Податкового кодексу України [23], згідно з яким: 1) об'єкт оренди передається на строк, протягом якого щонайменше 75% його первісної вартості амортизується, і орендар зобов'язаний придбати орендований актив протягом строку дії договору оренди або під час його укладення розірвання за ціною, зазначеною в такому договорі; 2) балансова (залишкова) вартість об'єкта оренди на той момент кінець такої угоди становить не більше 25% початкова вартість ціни такого орендованого об'єкта на початку термін дії договору оренди; 3) сума орендних платежів з початку строку оренди дорівнює початковій вартості об'єкта оренди або над нею; 4) майно, яке передається у фінансовий лізинг, виготовлене за замовленням орендаря і після закінчення договору оренди не може бути використане іншими особами, виходячи з його технологічних та якісних характеристик.

Перелік прав та обов'язків сторін фіксується в договорі лізингу залежно від виду та форми здійснення лізингової операції [22].

Чинне законодавство України в частині прав та обов'язків сторін адаптоване до норм поширених у світовій практиці.

Велике значення для регулювання лізингових відносин має податкове та фінансово-кредитне законодавство.

Надання лізинговим компаніям значних податкових пільг, заохочення фінансових установ до здійснення лізингової діяльності сприяє розвитку лізингу в багатьох країнах.

Для успішного розвитку лізингу в Україні визначальним є вдосконалення законодавчої бази щодо лізингу та пов'язаних з ним фінансово-кредитних операцій.

Для підвищення зацікавленості підприємців у лізингу важливим є усунення суперечностей в законодавчій базі та вдосконалення механізму оподаткування лізингу. Тому необхідним є вдосконалення амортизаційної політики, строків та порядку амортизації орендованого майна.

Акти, що регулюють отримання платежів з-за кордону та експорт,¹⁵ потребують значного вдосконалення для розвитку міжнародного лізингу в Україні.

Ці заходи сприятимуть залученню іноземних інвесторів та міжнародних лізингових компаній до лізингової діяльності в Україні. Це сприятиме розвитку економіки та активізації інвестиційного процесу, застосування інноваційних механізмів для технологічного оновлення виробництва і поширення конкурентоспроможної продукції на світовому ринку.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІЗИНГУ ПРИ ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

16

2.1 Роль та значення лізингу у формуванні інвестиційних ресурсів

Для активізації діяльності суб'єктів підприємницької діяльності та забезпечення розширеного відтворення їх фондів актуальним є використання нових способів модернізації матеріальних фондів [23]. .

Комплекс відносин майнового та грошового характеру, що складаються між учасниками, є складовою лізингових операцій. Лізинг - це особливий вид підприємництва у сфері інвестиційної діяльності. Суть лізингу полягає у тимчасовому інвестуванні вільних фінансових ресурсів, коли орендодавець отримує від продавця передбачене договором майно і надає його орендарю за плату для комерційних цілей на тимчасовій основі.

Економічні функції лізингу виступають у формі забезпечення інвестицій в основні фонди, що доповнює традиційні канали фінансування; лізинг - це прогресивний метод оснащення виробництва; лізинг - це продаж машин та обладнання. Це новий вид фінансування, який сприяє: загостренню конкуренції, а відтак оптимізації інвестицій, що дає змогу значно розширити ринок збуту, залучивши до економічного обороту малі та середні компанії; зменшення обсягу ліквідних коштів через труднощі на грошовому ринку; підтримці розвитку лізингових операцій з боку державних органів та фінансових ділових кіл загалом, що призводить до розширення інвестиційної діяльності [11].

Велика кількість суб'єктів господарювання у багатьох розвинених країнах звертається до лізингу як джерела фінансування своїх активів. Послуги лізингу є дуже важливою складовою інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Рівень розвитку інвестиційної інфраструктури є одним з показників економічного розвитку країни, і в тому числі він визначається рівнем розвитку лізингових послуг. Основою лізингових операцій є механізм залучення вільних інвестиційних ресурсів у довгострокові активи на правах тимчасового користування [18].

Огляд позицій ринку лізингу показує, що 73% лізингових компаній¹⁷ працюють з суб'єктами малого бізнесу (продажі до \$ 6 млн.), 83% лізингових компаній - з середніми підприємствами (продаж до 6 млн. дол. США) та 60 % лізингових компаній - з великими підприємствами (продажі понад 6 млн. дол. США). У 2011 році українські компанії з лізингу отримали 2784 заявки, 1431 з яких були задоволені. Відмови виникають у зв'язку з загальним консервативним підходом орендарів, відсутністю фінансових ресурсів для здійснення лізингових операцій тощо.

Розглядаючи особливості операцій з лізингу, можна зробити висновок, що лізингу властиві позитивні аспекти. При державній підтримці протягом періоду становлення лізинговий бізнес стане ще вигіднішим. В умовах зменшення фінансування вкладень в модернізацію основних фондів через низькі доходи підприємств та скорочення виробництва, цей спосіб фінансування інвестицій є ефективним і може допомогти зберегти ліквідність сучасних підприємств.

2.2 Методика розрахунку лізингових платежів

Існують різні методичні підходи до визначення лізингових платежів. Більшість угод фінансового лізингу передбачає однакові платежі, які включають частину вартості майна, яке оформлене в лізинг, і суму відсотків, нарахованих на залишок заборгованості.

Підхід до визначення лізингових платежів, що базується на основі теперішньої вартості майна, що становить вартість орендної послуги, кількості періодів за строк оренди, процентній ставці, орендного фактора та враховує наявність авансових платежів: [16]

$$L = V_T : O, \quad (2.1)$$

де L – вартість лізингу; V – вартість майна (теперішня); O – орендний фактор.

$$O = [1 - (1 + i)^{-n}] : i \quad (2.2)$$

де O – орендний фактор; i – процентна ставка; n – кількість періодів за 18 строк оренди.

Лізингові платежі сплачуються після строку:

$$O = [1 - (1 + i)^{-(n-x)}] : i + x, \quad (2.3)$$

де O – орендний фактор; i – процентна ставка; n – кількість періодів за строк оренди; x - кількість платежів, зроблених авансом.

Після сплати авансових лізингових платежів перший платіж із залишкової вартості сплачується на початку другого періоду [16].

Якщо підставити формулу 2.2 у формулу 2.1, то одержимо:

$$L = V_T : [(1 - (1 + i)^{-n}) : i] \quad (2.4)$$

де L – вартість лізингу; V_T – вартість майна (теперішня) ; i – процентна ставка; n – кількість періодів за строк оренди.

Для спрощення розрахунку лізингових платежів користуються спеціальною таблицею (табл. 2.1), яка містить результати розрахунку знаменника формули при різних значеннях i та n . Ця таблиця відома як таблиця відсоткового фактора теперішньої вартості аннуїтету і широко застосовується в статистичних розрахунках для розв'язання різноманітних задач фінансового менеджменту.

Таблиця 2.1 - Фрагмент таблиці відсоткового фактора теперішньої вартості аннуїтету

Періоди n	Ставка дисконта						
	1%	2%	3%	...	6%	...	12%
1	0,9901	0,9804	0,9709		0,9434		1,8929
2	1,9704	1,9416	1,9135		1,8334		1,6901
3	2,9410	2,8839	2,8286		2,6730		2,4018
4	3,9020	3,8077	3,7171		3,4651		3,0374
5	4,8535	4,7134	4,5797		4,2123		3,6048
6	5,7955	5,6014	5,4172		4,9173		4,1114

Сума, яка встановлювалася на початку, залишається постійною на весь¹⁹ лізинговий період. Раніше сторони лізингових відносин не мали права змінювати суму орендної плати. Однак розмір орендної плати може змінюватися внаслідок дії багатьох факторів, таких як зміна валютного курсу, податкових ставок, амортизаційних відрахувань та ін. Тому проведення розрахунку можливих змін лізингових платежів і виділення постійної плати і змінної частини є важливим. Постійна плата охоплює капіталовкладення лізингодавця і становить величину щорічних платежів.

Оренда із змінною ставкою може означає, що лізингові платежі обмежені мінімальною і максимальною ставками, а тому можуть коливатися в певних межах. Дана схема дає можливість домовитися про максимальний розмір орендної плати протягом дії угоди. Це є корисним при плануванні руху грошей і дає можливість зафіксувати мінімальну ставку прибутку лізингодавцеві. [16]

Сума лізингових платежів повинна враховувати: плату за ресурси, залучені лізингодавцем для здійснення угод; суму страхових платежів за договором страхування об'єкта лізингу (якщо об'єкт лізингу був застрахований лізингодавцем); амортизацію об'єкта лізингу; премію за ризик; лізингову маржу, що містить доход лізингодавця за надані послуги; інші витрати лізингодавця, передбачені договором лізингу: [16]

$$Л = А + Пкр + М + Пр + С + Пдоп, \quad (2.5)$$

де Л – загальна сума лізингових платежів; А – розмір амортизаційних відрахувань, що належать лізингодавцеві в поточному році; Пкр – плата за використані кредитні ресурси лізингодавцем для придбання об'єкта лізингу; М – лізингова маржа (комісійна винагорода лізингодавцеві); Пр – премія за ризик; С – сума, що виплачується за страхування лізингового майна, якщо воно було застраховане лізингодавцем; Пдоп – плата лізингодавцеві за додаткові послуги лізингоодержувачеві згідно договору лізингу.

Амортизаційні відрахування А на надане в лізинг майно обчислюються згідно із законодавством України за формулою:

$$А = (Вб * На) : 100, \quad (2.6)$$

де Вб – балансова вартість майна - об'єкта договору лізингу, тис. грн.;²⁰
На – норма амортизаційних відрахувань, у відсотках.

За домовленістю сторін договором лізингу може бути передбачена прискорена амортизація об'єкта лізингу [16].

Плата за використані кредитні ресурси Пкр для придбання майна – предмета договору розраховується за формулою:

$$\text{Пкр} = (\text{КР} * \text{К}) : 100, \quad (2.7)$$

де КР – розмір кредитних ресурсів, тис. грн.; К – ставка за кредит, процентів річних.

У кожному розрахунковому році плата за використані кредитні ресурси співвідноситься із середньорічною сумою непогашеного кредиту в цьому році або середньорічною залишковою вартістю майна – предмета договору:

$$\text{КРt} = [(\text{ЗВn} + \text{ЗВк}) * \text{Кзк}] : 2, \quad (2.8)$$

де КРt – використані кредитні ресурси для придбання майна, плата за які здійснюється в розрахунковому році, тис. грн.; ЗВn і ЗВк – розрахункова залишкова вартість майна на початок року і кінець року, тис. грн.; Кзк – коефіцієнт використання залучених коштів, який показує частку залучених коштів в загальній вартості придбаного майна (так якщо для придбання майна використовуються тільки залучені кошти, Кзк = 1).

Лізингова маржа може встановлюватися за узгодженням сторін у процентах:

- від балансової вартості майна - об'єкта договору;
- від середньорічної залишкової вартості майна.

Відповідно до цього розрахунок лізингової маржі (М) може здійснюватися за формулою:

$$\text{М} = \text{БВ} * \text{СТл.м.б.в.}, \quad (2.9)$$

де СТл.м.б.в. – ставка лізингової маржі в процентах річних від балансової вартості майна;

або за формулою

$$\text{М} = [(\text{ЗВn} + \text{ЗВк}) : 2] * \text{СТл.м.з.в.}, \quad (2.10)$$

де СТл.м.з.в. – ставка лізингової маржі в процентах від середньорічної²¹ залишкової вартості майна - об'єкта лізингу.

При лізингу, як формі фінансування інвестиційних проектів, ризик постає у вигляді можливого зменшення річної видачі інвестицій порівняно з очікуваною. Для обліку ризику вводять поправку до рівня процентної ставки. Ця поправка додає деяку ризикову премію, що враховує як специфічний ризик, пов'язаний з несталістю одержання доходу конкретного капіталовкладення, так і ризик, пов'язаний з ринковою кон'юнктурою [16].

Ставку порівняння для конкретної ситуації слід визначати на основі економічного аналізу. При виборі ставки порівняння у світовій практиці орієнтуються на поточний або очікуваний середній рівень позикового відсотка. Визначають також і дохідність певних видів цінних паперів, банківських операцій і т. ін.

При розрахунку плати за додаткові послуги Підп лізингодавця, передбачені договором лізингу, можна застосувати формулу:

$$\text{Пдп} = (B1 + B2 + \dots + Bn) : T, \quad (2.11)$$

де $B1, B2 \dots Bn$ – витрати лізингодавця на кожну передбачену договором послугу, тис. грн.; T – термін дії договору, років.

Якщо представити суму лізингових платежів, визначених за допомогою формули в i -му періоді через S_i , тоді загальна сума лізингових платежів за весь період лізингового договору буде складатися із усіх проміжних лізингових платежів:

$$L = \sum_{i=1}^N (S_i), \quad (2.12)$$

де N – загальна кількість лізингових платежів; i – порядковий номер лізингового платежу ($i = 1, 2, \dots, N$).

Загальна сума лізингових платежів не тільки зазначається в лізинговій угоді, але і відіграє важливу роль в економічному обґрунтуванні та аналізі лізингового проекту, оскільки дає можливість оцінити як лізингодавцеві, так і лізингоодержувачеві у що обходиться їм цей проект [16].

Суть методів, призначених для орендодавця, полягає в розрахунку витрат, які понесе орендодавець. Ці методи відрізняються за статтями витрат, способом обчислення орендних платежів, амортизації тощо. Суть методів, що враховують інтереси орендаря, зводиться виключно до порівняльного аналізу лізингу та альтернативних джерел фінансування.

Таблиця 2. 2 - Методичні підходи до оцінки лізингових проектів заснованих на порівнянні лізингу з іншими джерелами фінансування [30]

Назва методики	Врахування інтересів	
	Лізингодавача	Лізингоодержувача
Методика порівняння річних орендних платежів з довгостроковою позикою		+
Методика оцінки лізингових операцій	+	
Методика фінансово – інвестиційного аналізу лізингової угоди		+
Методика порівняльного аналізу придбання обладнання на умовах лізингу і кредиту		+
Методика порівняння лізингу і кредиту		+
Методика оцінки лізингової операції		+
Методика розрахунку орендних ставок по лізингу опублікована в журналі «Лізинг ревью» № 3/4	+	
Методика співставлення аналізу придбання обладнання на умовах лізингу і кредиту		+

Аналіз існуючих методик показує, що відбувається урахування інтересів одного із суб'єктів лізингових операцій – лізингоодержувача або лізингодавача [5]. Методичні підходи для лізингодавача передбачають розрахунок кошторису відповідно до статей витрат, способу нарахування лізингових платежів, амортизації.

Нарахування лізингових платежів за методом анuitету передбачає виплату однакової суми лізингового платежу у визначений графіком термін (як на початку періоду — платежі пренумерандо, так і в кінці — постнумерандо) [31, с. 11]:

$$ЛП^{\text{п}} = \left(ПВ - \frac{ВВ}{(1+i)^t} \right) \cdot \left(\frac{i}{1 - (1+i)^{-t}} \right) \cdot \frac{1}{(1+i)} \quad (2.13)$$

де $ЛП^{\text{п}}$ — сума лізингового платежу за методом анuitет пренумерандо, грн.; $ПВ$ — первісна вартість лізингового майна; $ВВ$ — викупна вартість

лізингового майна, грн.; i — ставка відсотка за фінансовим лізингом; t — кількість періодів для сплати лізингових платежів.

Платежі постнумерандо:

$$ЛП^{пост} = \left(ПВ - \frac{ВВ}{(1+i)^t} \right) \cdot \left(\frac{i}{1 - (1+i)^{-t}} \right) \quad (2.14)$$

де $ЛП^{пост}$ — сума лізингового платежу за методом ануїтет постнумерандо, грн.

Регулярні платежі з постійним темпом росту передбачають розрахунок та сплату лізингових платежів зі збільшуваним (прогресивним) або зменшуваним (регресивним) темпом росту.

Величина першого лізингового платежу за методом платежів з постійним темпом зміни розраховується за наступною формулою [31, с. 12]:

$$ЛП^a = \left(ПВ - \frac{ВВ}{(1+i)^t} \right) \cdot \frac{i - k}{1 - \left(\frac{1+k}{1+i} \right)^t} \quad (2.15)$$

де k — темп приросту. При $k > 0$ — прогресивна схема нарахування лізингових платежів, при $k < 0$ — регресивна.

Величина другого та наступних лізингових платежів збільшується (зменшується) на відсоток k . Регулярні лізингові платежі з амортизацією боргу однаковими частинами передбачають погашення вартості лізингового майна однаковими частинами, з нарахуванням відсотків на залишок заборгованості.

Регулярні платежі з амортизацією боргу рівними частинами визначаються за формулою [31, с. 12]:

$$ЛП^{ам} = ЗЗ_{t-1} \cdot i + \frac{ПВ - ВВ}{t} \quad (2.16)$$

де $ЗЗ$ — залишок боргу за предмет фінансового лізингу на початок кожного нового лізингового періоду, грн.

2.3 Ризик-менеджмент у лізингових операціях при інвестуванні

В сучасних умовах розвитку національної економіки існує необхідність управління ризиками лізингової діяльності, що забезпечило б ефективне

використання вкладених коштів, отримання прибутку для лізингової компанії²⁴ і одночасно підтримання оптимального рівня ризиків .

Такі види ризику притаманні лізинговим операціям - майновим та фінансовим. Фінансовий ризик пов'язаний з формуванням боргу, характеризується меншим розміром через прямий зв'язок між позикою та активами, що фінансуються.

Визначте зовнішні та зовнішні ризики, що виникають у процесі надання лізингових послуг. Зовнішні ризики виникають внаслідок взаємодії учасників лізингової операції із зовнішнім середовищем. Вони не залежать безпосередньо від діяльності лізингової компанії та її контрагентів. Ці ризики включають наступне: ризики змін політичної та економічної ситуації в країні; ризик зміни законодавчої бази господарської діяльності та ризик втрати репутації учасниками лізингової операції тощо. Лізинговій компанії досить складно управляти такими ризиками. У стабільній політичній та економічній ситуації в країні вплив цих ризиків, як правило, мінімальний [27].

Внутрішні ризики виникають внаслідок надання лізингових послуг, і тому орендодавець може самостійно їх мінімізувати, передавши договір іншим фінансовим посередникам - наприклад, страховим компаніям, поручителям, поручителям; поділитися з іншими сторонами договору оренди - постачальниками орендованого активу та орендарями або переконати своїх контрагентів повністю покрити ці ризики.

Серед внутрішніх ризиків виділяють три підгрупи ризиків: □

- ризик ліквідності;
- кредитний ризик;
- пов'язані з предметом лізингу (ризик вибору предмета лізингу;
- ризики лізингодавця (валютний ризик; процентний ризик;
- операційно-технологічний ризик;
- пов'язані з постачальником предмета лізингу; ризики ліквідності предмета лізингу; ризики випадкового пошкодження або знищення предмета лізингу);
- концентрації або ризик портфеля лізингових угод); □

- пов'язані з лізингоодержувачем (ризик втрати лізингоодержувачем²⁵ платоспроможності під час дії лізингової угоди;
- шахрайства;
- втрати ліквідності іншими засобами забезпечення виконання кредитного зобов'язання лізингоодержувачем (наприклад, угодою гарантії або поруки третьої сторони);
- дострокового розірвання лізингової угоди) [27].

Серед методів управління ризиками в лізинговій діяльності можна виділити такі: запобігання ризикам (обмеження; диверсифікація лізингового портфеля за сумами, строками, валютою операції, видами предметів лізингу, постачальниками предмета лізингу, лізингоодержувачами - представниками різних галузей економіки); передача ризику (страхування, майнове та немайнове забезпечення тощо); уникнення ризику; виплата ризику (бронювання).

Серед методів ризик-менеджменту в лізингових операціях найбільш успішними є: формування лізингового портфеля і його секьюритизація; комплексний підхід у кредитному аналізі лізингової угоди; розподіл ризиків у операціях лізингу; управління ризиками лізингового майна.

Управління ризиками в лізинговій діяльності включає такі послідовні процедури: 1) виявлення ризиків для конкретної лізингової операції та визначення діапазону їх носіїв; 2) аналіз ризиків - передбачає визначення потенційного розміру збитків у разі негативного розвитку подій та ймовірності їх виникнення; 3) фінансування ризиків - вимагає прийняття заходів щодо їх мінімізації або усунення; 4) контроль (моніторинг) ризиків - передбачає відстеження поточної ситуації, прогнозування можливого розвитку подій, аналіз ефективності вживаних заходів щодо мінімізації ризиків.

Теоретичні основи сучасних інструментів управління ризиками лізингу, а також досвід їх практичного використання дозволяє запропонувати методологічні особливості.

Вивчення структури кредиту та джерел фінансування дозволяє²⁶ розглянути як позику лізинговій компанії, так і лізингові операції орендаря. Головною метою є підтримка лізингу на рівні прямого кредитування.

Аналіз проектного ризику слід проводити з припущенням, що враховуються як лізингова фірма, так і орендар. Наприклад, на етапі експлуатації проекту фінансові та економічні ризики слід розглядати як з точки зору орендаря, так і лізингової фірми, тоді як технологічні та екологічні ризики, що виникають на одній стадії, швидше за все, слід оцінювати лише орендаря в пам'яті.

При формуванні портфеля лізингових операцій лізингова компанія може використовувати спеціалізований підхід: робота з конкретною галуззю (галузевий підхід), з певним типом власності, спеціалізація на конкретній території, спеціалізація за типом клієнта (малий та середній великі підприємства або лише великі підприємства).

Секюритизація також використовується для перерозподілу ризиків, пов'язаних з якістю активів в лізинговому портфелі. В останні роки багато іноземних лізингових компаній шукають заміщення джерел фінансування та зміни якості активів, щоб зменшити ризики лізингового портфеля; особливо через сек'юритизацію активів.

Міжнародний досвід показує, що при збільшенні комерційних ризиків постачальник та орендодавець переглядають свої відносини щодо оптимальних рішень для мінімізації ризиків, зокрема угод про розподілення ризиків між собою. Найпоширеніша практика - це гарантії викупу. Орендодавці, прагнучи отримати гарантії своїх інвестицій, наполягають на включенні до договору з постачальником як основної умови можливості викупу майна. Лізингові компанії, особливо забезпечуючи лізингоодержувачів новим, вдосконаленим обладнанням, несуть значні ризики для лізингових операцій.

РОЗДІЛ 3 ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІЗИНГОВИХ ПЛАТЕЖІВ ТОВ «ІЗІ КРЕДИТ»²⁷

3.1 Комплексний аналіз ефективності діяльності підприємства ТОВ «ІЗІ Кредит» та розрахунок лізингових платежів

Діяльність ТОВ «ІЗІ Кредит» здійснюється у відповідності до законодавчих актів України, установчого договору про створення і діяльність Товариства і Статуту. Воно є юридичною особою, здійснює господарську та іншу діяльність від свого імені на принципах повного господарського розрахунку, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку з своїм найменуванням, необхідні штампи і власні бланки.

Підприємство може набувати майнових та особистих немайнових прав, вступати в зобов'язання, виступати в суді, арбітражному суді та третейському суді від свого імені. Має право створювати на території України та за її межами філії, представництва, а також дочірні підприємства відповідно до чинного законодавства України, самостійно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність у відповідності з чинним законодавством України.

В таблиці 3.1 проведено структурно-динамічний аналіз статей активу і пасиву Балансу підприємства.

Таблиця 3.1 – Структурно-динамічний аналіз статей активу і пасиву Балансу підприємства

Статті балансу	Абсол. знач., тис.грн.		Питома вага, %		Зміни			
	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	За попередній період	За звітний період	В абсолютних величинах	У питомій вазі	у % до попереднього періоду	у % до зміни підсумку балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9
І. Необоротні активи								
Нематеріальні активи:								
Залишкова вартість	320,0	277,3	4,1	2,4	-42,7	-1,6	-13,3	-1,2
Первісна вартість	426,7	426,7	5,4	3,7	0,0	-1,7	0,0	0,0
Накопичена амортизація	106,7	149,3	1,4	1,3	42,7	-0,1	40,0	1,2

Незавершене будівництво								
Основні засоби:								
Залишкова вартість	2150,0	3469,3	27,4	30,3	1319,3	3,0	61,4	36,9
Первісна вартість	3909,1	4886,4	49,7	42,7	977,3	-7,0	25,0	27,3
Знос	1759,1	1417,0	22,4	12,4	-342,0	-10,0	-19,4	-9,6
Довгострокові фінансові інвестиції:								
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	100,0	100,0	1,3	0,9	0,0	-0,4	0,0	0,0
інші фінансові інвестиції								
Довгострокова дебіторська заборгованість								
Відстрочені податкові активи								
Інші необоротні активи								
Усього за розділом I	2570,0	3846,7	32,7	33,6	1276,7	0,9	49,7	35,7
II. Оборотні активи								
Запаси:								
виробничі запаси	825,0	1204,6	10,5	10,5	379,6	0,0	46,0	10,6
незавершене виробництво	2175,0	3128,9	27,7	27,4	953,9	-0,3	43,9	26,7
готова продукція	690,0	1204,6	8,8	10,5	514,6	1,8	74,6	14,4
Товари								
Векселі одержані								
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	950,0	1310,3	12,1	11,5	360,3	-0,6	37,9	10,1
чиста реалізаційна вартість	950,0	1310,3	12,1	11,5	360,3	-0,6	37,9	10,1
первісна вартість								
резерв сумнівних боргів								
Дебіторська заборгованість за розрахунками:								
з бюджетом	100,0	111,0	1,3	1,0	11,0	-0,3	11,0	0,3
за виданими авансами	180,0	199,8	2,3	1,7	19,8	-0,5	11,0	0,6
з нарахованих доходів	80,0	88,8	1,0	0,8	8,8	-0,2	11,0	0,2
із внутрішніх розрахунків	160,0	177,6	2,0	1,6	17,6	-0,5	11,0	0,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	40,0	44,4	0,5	0,4	4,4	-0,1	11,0	0,1
Поточні фінансові інвестиції	20,0	22,2	0,3	0,2	2,2	-0,1	11,0	0,1

Грошові кошти та їх еквіваленти:								
в національній валюті	60,0	87,6	0,8	0,8	27,6	0,0	46,0	0,8
в іноземній валюті								
Інші оборотні активи								
Усього за розділом II	5280,0	7579,8	67,2	66,3	2299,8	-0,9	43,6	64,3
III. Витрати майбутніх періодів	10,0	10,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Баланс	7860,0	11436,4	100,0	100,0	3576,4	0,0	45,5	100,0
Пасив								
1	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0	300,0	9,0
I. Власний капітал	850,0	850,0	10,8	7,4	0,0	-3,4	0,0	0,0
Статутний капітал								
Пайовий капітал								
Додатковий вкладений капітал								
Інший додатковий капітал								
Резервний капітал								
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	0,0	390,8	0,0	3,4	390,8	3,4	-	10,9
Неоплачений капітал								
Вилучений капітал								
Усього за розділом I	850,0	1240,8	10,8	10,8	390,8	0,0	46,0	10,9
II. Забезпечення наступних витрат і платежів								
Забезпечення виплат персоналу								
Інші забезпечення								
Цільове фінансування								
Усього за розділом II								
III. Довгострокові зобов'язання								
Довгострокові кредити банків	1439,0	2324,9	18,3	20,3	885,9	2,0	61,6	24,8
Довгострокові фінансові зобов'язання	1200,0	1660,0	15,3	14,5	460,0	-0,8	38,3	12,9
Відстрочені податкові зобов'язання								
Інші довгострокові зобов'язання								
Усього за розділом III.	2639,0	3984,8	33,6	34,8	1345,8	1,3	51,0	37,6
IV. Поточні зобов'язання								
Короткострокові кредити банків	2320,0	3469,9	29,5	30,3	1149,9	0,8	49,6	32,2

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями								
Векселі видані								
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1451,0	2140,9	18,5	18,7	689,9	0,3	47,5	19,3
Поточні зобов'язання за розрахунками:			0,0					
з одержаних авансів	60,0	60,0	0,8	0,5	0,0	-0,2	0,0	
з бюджетом	90,0	90,0	1,1	0,8	0,0	-0,4	0,0	0,0
з позабюджетних платежів	230,0	230,0	2,9	2,0	0,0	-0,9	0,0	0,0
зі страхування	20,0	20,0	0,3	0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0
з оплати праці	60,0	60,0	0,8	0,5	0,0	-0,2	0,0	0,0
з учасниками	140,0	140,0	1,8	1,2	0,0	-0,6	0,0	0,0
із внутрішніх розрахунків								
Інші поточні зобов'язання								
Усього за розділом IV	4371,0	6210,8	55,6	54,3	1839,8	-1,3	42,1	51,4
V. Доходи майбутніх періодів								
Баланс	7860,0	11436,4	100,0	100,0	3576,4	0,0	45,5	100,0

За результатами структурно-динамічного аналізу статей Балансу підприємства можна зробити наступні висновки.

В попередньому періоді найбільшу питому вагу в активах підприємства займали оборотні активи (67,2%), а в звітному періоді питома вага оборотних активів дещо зменшилася та склала – 66,3%. При цьому питома вага оборотних активів зменшилась на 0,9 в.п., а необоротних активів – зросла на 0,9 в.п. Це означає, що підприємство вклало кошти в модернізацію основних засобів, про що свідчить збільшення залишкової вартості останніх у звітному періоді на 1276,6 тис. грн., або на 49,7% у порівнянні з попереднім періодом. При цьому у звітному періоді питома вага основних засобів склала 30,3% (у попередньому – 27,4%), тобто питома вага цієї статті збільшилась на 3 в.п., що говорить про модернізацію і оновлення саме основних засобів в групі необоротних активів підприємства.

Важливо відмітити, що питома вага дебіторської заборгованості за³¹ товари, роботи, послуги зменшилась на 0,6 в.п. і склала 11,5% порівняно із 12,1% в попередньому періоді. Це свідчить про декотре покращення стану розрахунків на підприємстві.

Взагалі на підприємстві зменшилась питома вага всіх статей оборотних засобів.

Актив балансу зріс на 3576,4 тис. грн., або на 45,5%, що говорить про розширення діяльності підприємства.

Негативним є зменшення в структурі пасиву балансу питомої ваги статутного капіталу у звітному році на 3,4 в.п. (з 10,8% до 7,4%). В той же час збільшилась питома вага довгострокових зобов'язань на 1,3 в.п. до 34,8%. Це означає, що фінансування оновлення основних засобів відбувалося переважно за рахунок довгострокових запозичень, а саме довгострокових кредитів банків, питома вага яких збільшилась у звітному році на 2,0 в.п. і склала 20,3%.

Незважаючи на те що, в абсолютних значеннях сума поточних зобов'язань зросла на 1839,8 тис. грн. (на 42,1%), їхня питома вага в пасиві балансу зменшилась на 1,3 в.п. і склала 54,3%.

В таблиці 3.2 проведено горизонтальний аналіз Звіту про фінансові результати підприємства.

Таблиця 3.2 - Горизонтальний аналіз Звіту про фінансові результати підприємства

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період	Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відносна зміна, % до поперед. періоду
1	2	3	4	5	6
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	10	21316	14600	6716	0,46
Податок на додану вартість	15	3552,7	2433,3	1119,3	0,46
Акцизний збір	20				
Інші вирахування з доходу	30				
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	35	17763,3	12166,7	5596,7	0,46

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	40	12789,6	8760,0	4029,6	0,46
Валовий:					
Прибуток	50	4973,7	3406,7	1567,1	0,46
збиток	55				
Інші операційні доходи	60				
Адміністративні витрати	70	607,2	412,9	194,3	0,47
Витрати на збут	80	765,0	1147,5	-382,5	-0,33
Інші операційні витрати	90				
Фінансові результати від операційної діяльності:					
Прибуток	100	3601,5	1846,3	1755,3	0,95
збиток	105				
Дохід від участі в капіталі	110	20	20	0	0
Інші фінансові доходи	120				
Фінансові витрати	140	879,3	673,4	205,92	0,31
Витрати від участі в капіталі	150				
Інші витрати	160				
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:					
прибуток	170	2742,3	1192,9	1549,3	1,30
збиток	175				
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	685,6	298,2	387,34	1,30
Фінансові результати від звичайної діяльності:					
прибуток	190	2056,7	894,7	1162	1,30
збиток	195				
Надзвичайні:					
доходи	200				
витрати	205				
Податки з надзвичайного прибутку	210				
Чистий:					
прибуток	220	2056,7	894,7	1162	1,30
збиток	225				

За результатами горизонтального аналізу варто відмітити, що обсяг виручки від реалізації продукції зріс у звітному періоді на 6716 тис. грн., або на 46%. Проте собівартість теж зростала на 46%, що говорить про погіршення структури виробництва.

У звітному періоді відмічається збільшення адміністративних витрат на 47% та зменшення витрат на збут на 33%.

Але випереджаючі темпи збільшення витрат не призвели до зменшення³³ суми валового прибутку (він зріс на 46% порівняно з попереднім періодом).

Фінансові витрати підприємства значно зросли (на 31%), що пов'язано із залученням довгострокового фінансування для покриття витрат на оновлення основних засобів.

Але на зважаючи на зростання деяких статей витрат відбулося збільшення чистого прибутку підприємства з 894,7 тис.грн до 2056,7 тис.грн.

Проведемо аналіз коефіцієнтів рентабельності, фінансової стійкості та ліквідності. Для цього розрахуємо значення відповідних показників (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 – Розрахунок показників рентабельності, фінансової стійкості та ліквідності

Показники	Методика розрахунку	Значення		Напрямок позитивних	Спостерігаються позитивні зміни
		Початок періоду	кінець періоду		
1	2	3	4	5	6
1. Показники рентабельності					
Рентабельність капіталу за чистим прибутком	(Ф.№2: р.220) / (Ф.№1: р.280)	0,114	0,180	Збільшення	Так
Рентабельність власного капіталу	(Ф.№2: р.220) / (Ф.№1: р.380)	1,053	1,658	Збільшення	Так
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	[(Ф.№2: р.220) / (Ф.№2: р.035)	0,074	0,208	Збільшення	Так
Період окупності капіталу	(Ф.№1: р.280) / (Ф.№2: р.220)	8,785	5,561	Зменшення	Так
2. Показники фінансової стійкості					
Обсяг власних обігових коштів	(Ф.№1: р.260 – р.620)	909,000	1368,951	Збільшення	Так
Маневреність робочого капіталу	(Ф.№1: р.130) / (Ф.№1: р.260 – р.620)	0,759	0,880	Зменшення	Так
Коефіцієнт фінансової автономії	(Ф.№1: р.380) / (Ф.№1: р.640)	0,108	0,108	Збільшення (>0,5)	Ні
Показник фінансового левериджу	(Ф.№1: р.380) / (Ф.№1: р.640 - р.380)	0,121	0,122	Зменшення	Так
Коефіцієнт фінансової	(Ф.№1: р.380) /	0,194	0,200	Збільшення	Ні

стійкості	(Ф.№1: р.620)				34
3. Показники ліквідності					
Коефіцієнт поточної ліквідності	(Ф.№1: р.260) / (Ф.№1: р.620)	1,208	1,220	Збільшення (>1)	Так
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Ф.№1: р.260 – р.130) / (Ф.№1: р.620)	1,050	1,026	Збільшення (>1)	Так, але <1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Ф.№1: р.230 + р.240) / (Ф.№1: р.620)	0,014	0,014	Збільшення (>0,2)	Так, але <0,2

Показники рентабельності мали тенденцію до значного збільшення в звітному році. Це пов'язано зі збільшенням суми чистого прибутку.

Обсяг власних обігових коштів мав тенденцію до збільшення. Серед показників фінансової стійкості мав тенденцію до покращення показник фінансового левериджу, що пов'язано із розширенням позичкового фінансування активів. Коефіцієнт фінансової автономії менше нормативного значення і має тенденцію до зменшення. Це пов'язано із зменшенням питомої ваги власних коштів підприємства.

Показники ліквідності мають тенденцію до покращення. При цьому вони окрім показника поточної ліквідності мають значення, що не відповідає нормативам. Це говорить про можливість підприємства вчасно покрити свої поточні зобов'язання. Проте у підприємства можуть виникнути проблеми із нестачею грошових коштів, про що говорить значення показника абсолютної ліквідності нижче нормативного.

Проведемо факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства за моделлю.

$$РВК = ЧП/ВК$$

де ЧП – чистий прибуток підприємства, тис. грн., ВК – сума власного капіталу підприємства, тис. грн.

Вплив зміни чистого прибутку визначаємо за формулою:

$$\Delta РВК_{ЧП} = (ЧП_1 - ЧП_0) / ВК_0 = (2056,7 - 894,7) / 850 = 1,367$$

Вплив зміни власного капіталу визначаємо за формулою:

$$\Delta РВК_{ВК} = ЧП_1 / ВК_1 - ЧП_1 / ВК_0 = 218,5 / 2730,9 - 218,5 / 2650 = +0,605$$

Отже, можна зробити висновок, що позитивний вплив на показник³⁵ рентабельності власного капіталу мало як збільшення суми чистого прибутку підприємства, так і збільшення суми власного капіталу, проте вплив власного капіталу є надзвичайно малим. Тобто основне збільшення цього показника відбулося за рахунок збільшення суми чистого прибутку.

Для підприємства «ІЗІ Кредит» здійснено розрахунки лізингових платежів згідно методу регулярних платежів, враховуючи періодичність внесення. Вартість предмету фінансового лізингу складає 50,0 тис. грн.; вартість викупу — 5,0 тис. грн.; термін дії лізингової угоди — 5 років; ставка оренди — 15 % річних. На рис. 3.1 наведено результати розрахунків обсягу лізингових платежів.

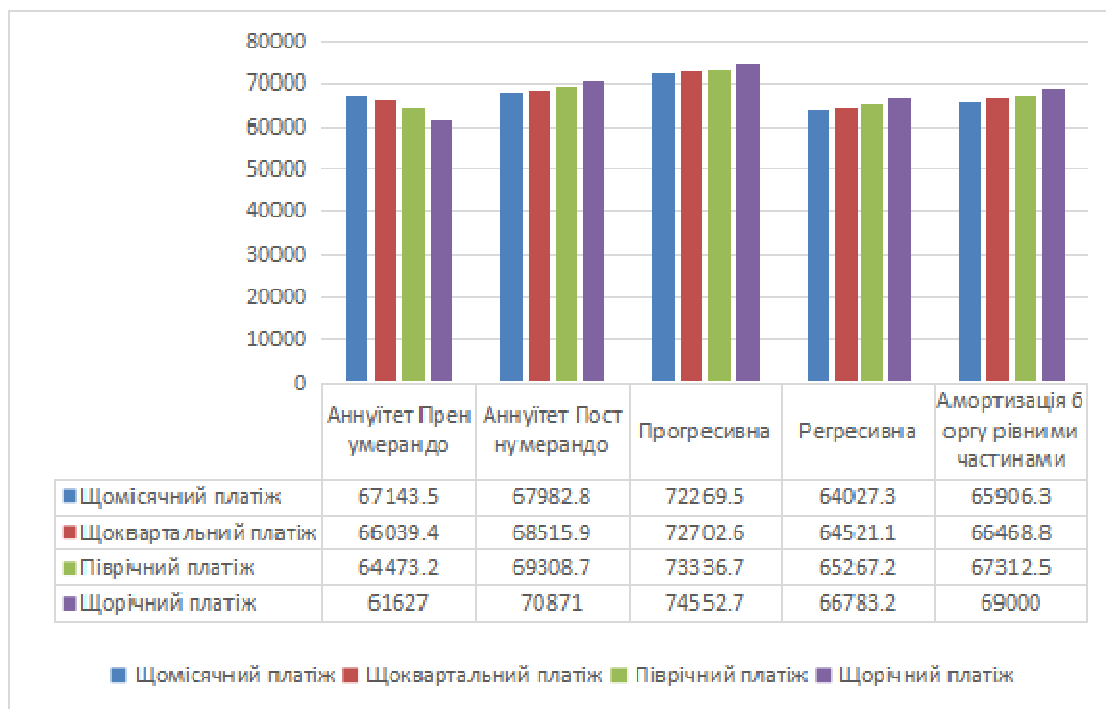

Рис. 3.1 - Розрахунок лізингових платежів за різними методами та періодичністю внесення платежів

Згідно з цими розрахунками було встановлено, що найбільший обсяг орендних платежів досягається, коли платежі здійснюються 1 раз/рік із використанням методу з постійною швидкістю змін у прогресивній шкалі, найменший - при оплаті 1 раз/рік при використанні аннуїтету пренумерандо. При використанні методу аннуїтету пренумерандо найбільша сума орендних платежів досягається при оплаті раз на місяць, найменша - 1 раз/рік.

Найбільший обсяг орендних платежів при використанні методу ануїтету³⁶ постнумерандо досягається при виплаті 1 раз/рік, найменший - 1 раз/місяць. При використанні методу розрахунку орендних платежів з постійною швидкістю змін за прогресивною та регресивною схемою найбільший обсяг орендних платежів досягається при оплаті один раз на рік, найменший - раз на місяць. При використанні методу нарахування лізингових платежів з амортизацією боргу рівними частинами найбільший обсяг лізингових платежів досягається раз на рік, найменший - раз на місяць. На практиці найпоширенішими методами розрахунку орендних платежів в Україні є рента та амортизація боргу однаковими частинами.

3.2 Переваги та недоліки лізингової діяльності

Позитивні аспекти лізингу полягають у тому, що для отримання прибутку для підприємства важливим є не володіння виробничими засобами, а право їх використання.

Основні переваги використання лізингу:

- 1) не потрібні гарантія чи забезпечення, оскільки заставою є саме майно;
- 2) 100% кредитування;
- 3) можливість купувати дороге обладнання без великих фінансових витрат (при добре розвиненому лізингу початкові внески, необхідні для організації бізнесу, можуть бути зменшені в 4 рази, що сприяє розвитку, в першу чергу, малих та середніх підприємств);
- 4) дозволяє підвищити обсяг фінансування та не обмежує традиційні форми фінансування. Оперативний лізинг дає змогу при аналізі кредитоспроможності фірми отримати вищий рівень фінансування. Майно не перебуває на балансі орендаря (оскільки право власності за орендодавцем), не збільшує свої активи та звільняється від сплати податку на майно. Тому операційний лізинг називається «позабалансовим фінансуванням». Якщо оренда капіталізується, тобто орендоване обладнання перебуває на балансі, ця перевага зникає;

5) дозволяє залучити більше коштів на більш тривалий період, ніж при³⁷ гарантованому кредиті на придбання обладнання;

6) для орендаря знижується ризик морального та фізичного старіння обладнання, оскільки воно береться у тимчасове користування, а період оренди обладнання є коротшим за стандартний термін служби;

7) відсотки за лізинговими платежами є меншими порівняно з позикою, а також зменшують оподатковуваний прибуток;

8) виробник обладнання може збільшувати продажі продукції та охоплювати нові сегменти ринку;

9) одночасність вирішення проблеми придбання та фінансування, що зменшує накладні витрати. Можливе скорочення або усунення трудомістких операцій з придбання обладнання (укладення договорів купівлі-продажу, платежів тощо), його обслуговування та обслуговування (амортизація, сплата податку на майно, страхування, відновлення), ліквідація та продаж обладнання. Податки є основною причиною зростання фінансового лізингу. Промислово розвинені країни стимулюють розвиток лізингу, надаючи податкові пільги, внаслідок чого лізинг в 1,5 - 2 рази дешевший за банківський кредит.

Негативні сторони оренди:

1) виникнення ризиків орендаря у зв'язку з поломкою орендованих основних засобів;

2) ризик втрати ліквідності орендованого майна у зв'язку з закінченням фінансової оренди;

3) зобов'язання викупити орендоване майно за залишковою вартістю після закінчення оренди без можливості продовження контракту на більш вигідних умовах;

4) відсутність регулювання оподаткування, що впливає на збільшення вартості оренди (включаючи ПДВ). Орендодавець, купуючи обладнання, негайно сплачує ПДВ і повинен поступово покривати ці платежі, коли обладнання здається в оренду;

5) дорожче, ніж купувати без кредиту;

б) не сприяє збільшенню вартості бізнесу;

38

7) штрафи при розірванні договору, обов'язкові платежі незалежно від використання фондів при зміні діяльності.

3.3 Перспективи розвитку лізингових послуг в Україні

На українському ринку лізингових послуг представлені банки-резиденти України, орендодавці-нерезиденти України (міжнародний лізинг), лізингові компанії-резиденти України. Вищезазначені позитивні сторони лізингу перед традиційними формами кредитування мали б залучити до нього споживачів, враховуючи стан сучасного відродження факторингу та поширенням колекторських послуг щодо проблемних позичальників банківських коштів.

За даними Української асоціації лізингодавців (Асоціація, що представляє галузь фінансового лізингу), фінансовий лізинг переважає на українському лізинговому ринку. Однак оперативний лізинг існує в Україні і в основному стосується лізингу автомобілів [1].

Стримуючими факторами активізації лізингової галузі в Україні [15] є: відсутність фінансування, особливо в гривні, спричинена відсутність великих мереж міжнародних банків та лізингодавців; недостатня обізнаність компаній, малого та середнього бізнесу, державних службовців та населення про переваги лізингу для фінансування оновлення бізнесу; відсутність сприятливої правової та податкової бази для лізингу; відсутність вітчизняного та іноземного капіталу у лізингових компаніях та відсутність програм, спрямованих на лізинг для малого та середнього бізнесу; недостатня інституційна спроможність асоціації, яка повинна була потужніше представляти та захищати інтереси учасників та забезпечувати правову, нормативну, інформаційну, рекламну, професійну підготовку; ізоляція галузі лізингу від міжнародних тенденцій та подій.

Ринок лізингових послуг в Україні характеризується збільшенням лізингових компаній і розширенням портфелю лізингових угод. Динаміка вартості портфелю лізингових угод в Україні продемонстрована на рис. 3.2.

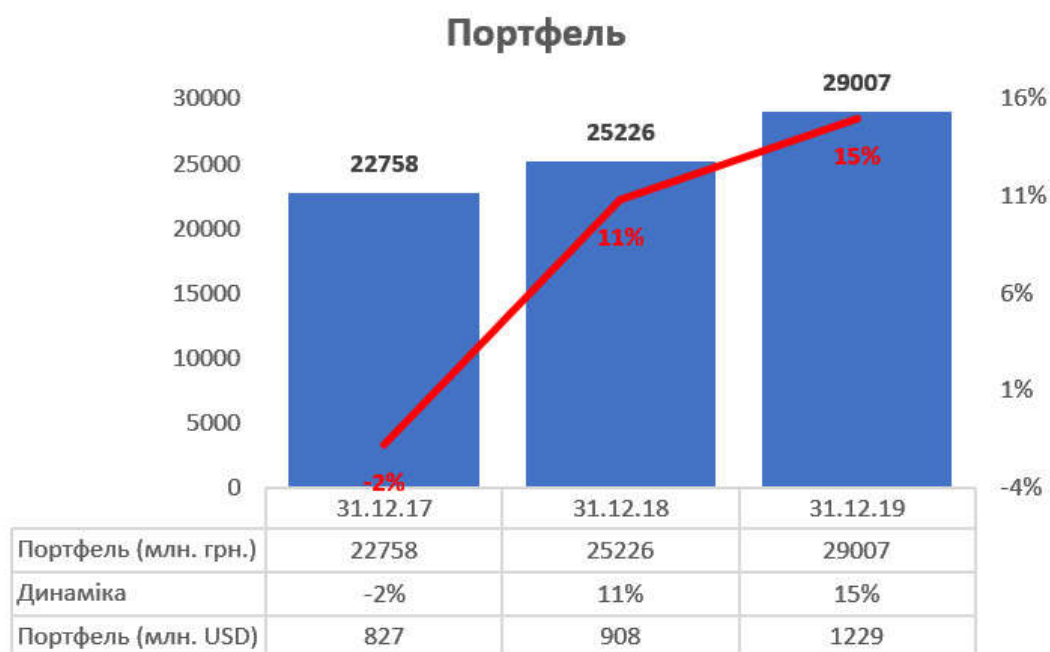

Рис. 3.2 - Вартість портфелю лізингових угод в Україні

Обсяг фінансового лізингу, наданого лізинговими та фінансовими компаніями, склав 17 521 000 грн. Цей сегмент ринку, є ключовим у задоволенні фінансових потреб підприємств та фізичних осіб, за цей період зменшився лише на 28% порівняно з аналогічним періодом 2019 року. Частка його на ринку зростає до 82% (рис.3.3). Як результат, лізингові та фінансові компанії продовжують випереджати прогнози на початку пандемії [1].

Динаміка лізингових послуг лізинговими та фінансовими компаніями була позитивною протягом останніх чотирьох років і досягла свого максимуму в 2019 році. На кінець 3-го кварталу 2020 року портфель лізингових операцій становив 45 905 000 грн., це свідчить про його зростання в межах 20%. Частка банків у портфелі становить 22%, обсяг портфелю банків збільшився на 2%. Серед лізингових та фінансових компаній основними гравцями на ринку є лізингові компанії, які уклали 85% лізингових операцій протягом звітного періоду. Основними джерелами фінансування лізингових компаній є банківські позики (38%), авансові платежі (32%) та власний капітал лізингових компаній (25%). 76% фінансових компаній фінансували свою діяльність випуском цінних паперів [1].

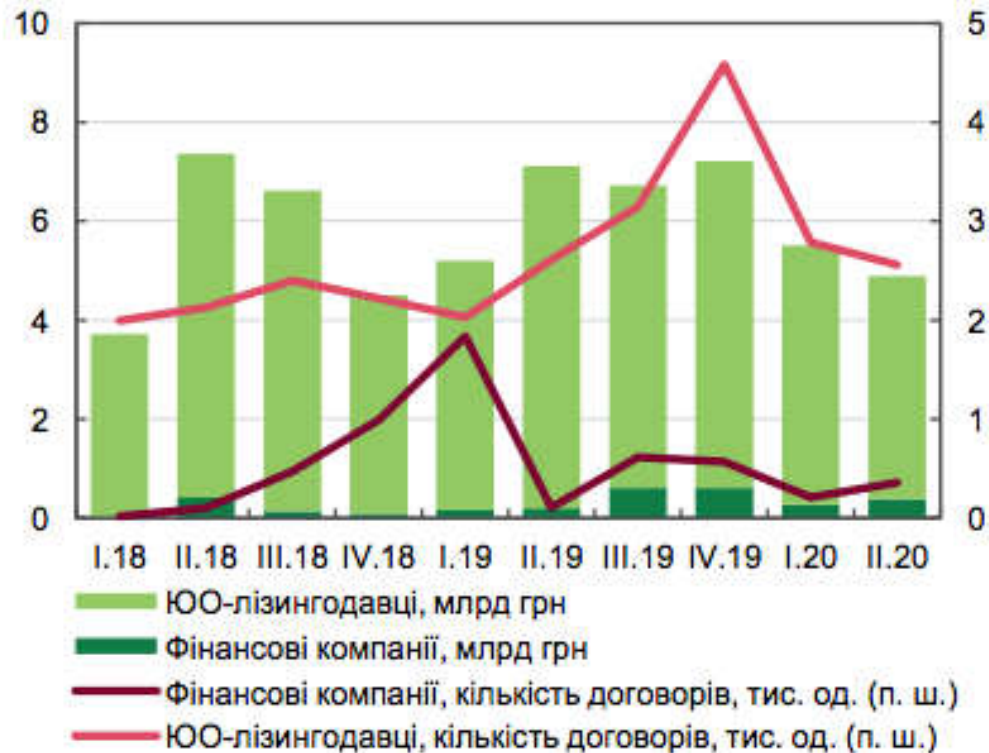

Рис. 3.3- Динаміка обсягу та кількості договорів фінансового лізингу [25]

Нестабільна економічна ситуація в країні також вплинула на умови договорів оренди. Тоді як орендодавці мали змогу укласти довгострокову оренду, останнім часом уклали короткострокову. Довгострокові угоди стають все більш ризикованими та збитковими. Таким чином, найчастіше договір лізингу в Україні підписується на термін від 2 до 5 років. Після досягнення українською економікою макроекономічної стабілізації та зростання ВВП середня тривалість лізингового контракту почала ще більше переходити від короткотермінових контактів (2 роки або менше) до середньострокових (2-5 років).

Український небанківський ринок лізингу традиційно більше орієнтований на лізинг транспортних засобів. Вартість цього виду активів на кінець 2019 року становила 63% від загального портфеля. Сільськогосподарська техніка також має значну частку в портфелі - 18,5%. На кінець 2019 року ці дві групи формували понад 80% лізингового портфеля.

Окрім транспорту та сільського господарства, лізинговий портфель на кінець 2019 року включав такі види активів: нерухомість (6,5%), будівельне

обладнання (4%) та промислове обладнання (2,7%). За останні роки в⁴¹ структурі лізингових портфельних активів в Україні не відбулося значних змін.

За галузями структура лізингового портфеля на кінець 2019 року свідчить, що транспорт (23%) та сільське господарство (20%) є найбільш поширеними галузями, що використовують послуги лізингу в Україні. Разом вони становлять 43% лізингового портфеля на кінець 2019 року. Досі присутні, але зі значно меншою часткою, сектор послуг (7%), будівництво (4%), продовольство (4%), видобуток корисних копалин (3%), переробка (2%), металургія (2%). Така представленість лізингу в транспорті та сільському господарстві не відповідає структурі економіки в цілому і є цілком свідченням того, що лізингова галузь має великий потенціал для зростання та диверсифікації в інші сектори економіки.

Основним клієнтом в лізинговій галузі є бізнес компанії. Юридичні особи отримали понад 88% вартості активів, зданих в оренду в 2019 році. Фізичні особи взяли в оренду лише 10% активів.

Протягом останніх трьох років у небанківському лізинговому секторі постійно зростала вартість нового бізнесу (рис. 3.4). У 2019 році він досяг 26,3 мільярда. грн. (Близько 1 млрд. доларів США) після збільшення на 18% порівняно з минулим роком. Ріст у 2018 році був ще вищим і склав 71%, тоді як у 2017 році він становив 32% на рік.

Рис. 3.4 - Вартість нового бізнесу

Лізингова галузь випереджає зростання економіки України в цілому, можна⁴² сміливо стверджувати, що вона є одним із двигунів економічного зростання.

Загальна вартість капітальних інвестицій в Україні досягла 584 млрд. Грн. (Близько 22,6 млрд. дол. США) у 2019 році. Вони зросли на 27% у 2018 році та 11% у 2019 році. Рівень проникнення в лізинг капітальних інвестицій в країні становив 5,83% у 2019 році та зменшився з 6,52%, що було роком раніше [21].

Забезпечення сталого зростання лізингової галузі в Україні є можливим при дотриманні рекомендацій:

1. Забезпечення доступу до фінансування в національній валюті для сприяння лізинговій діяльності, що в свою чергу, покращить доступ до фінансування для МСП.

2. Використання потенціалу для проникнення лізингу в нові сегменти економіки завдяки ринковому попиту: медичне обладнання та програмне забезпечення; ІТ; міський транспорт; спеціалізоване обладнання (для окремих зернових культур) та скотарство; дорожнє будівництво; логістика та інфраструктура; комерційна нерухомість; обладнання для утилізації відходів.

Сьогодні лізинг стає все більш поширеним. На сьогодні лізингові операції переважають при переоснащенні виробничих фондів підприємства.

Лізинг виконує найважливіші функції у розвитку економіки та активізації виробництва. Особливістю лізингу є його розгляд як традиційної форми довгострокової оренди та особливої форми довгострокового фінансування.

Зовнішні та внутрішні фактори впливають на механізм лізингових відносин безпосередньо і опосередковано.

До зовнішніх факторів впливу слід віднести рівень розвитку банківської системи. Становлення лізингу пов'язане з ресурсними можливостями банківських установ у розвинених країнах.

Серед внутрішніх факторів термін лізингової операції має велике значення - він безпосередньо впливає на вартість операції. Ринкова ціна об'єкта оренди також відіграє певну роль. Вона є початковою величиною для розрахунку основної частини витрат на надання лізингової послуги та розміром комісії лізингодавцю.

Сьогодні лізинг - це проста та ефективна фінансова схема, яка об'єднує інтереси власників фінансового капіталу та виробників. Близько 15% інвестицій у світі та 35% інших інвестицій у країнах з розвинутою економікою реалізуються за допомогою лізингу.

Аналіз ефективності лізингових платежів для ТОВ «ІЗІ Кредит» показує, що лізингові операції для підприємства вигідніші в порівнянні з платежами за позику, оскільки зазвичай відсотки за лізинговими платежами нижчі, ніж щорічні платежі за користування орендованим майном.

Лізинг створює вигоди для всіх учасників операцій: 1) для орендаря - це можливість швидкого відновлення основних фондів (особливо їх активної частини) без значних одноразових грошових витрат і, на цій основі, підвищення конкурентоспроможності їх продукції; здійснення орендних платежів з прибутку, отриманого від експлуатації обладнання; компанія має можливість розробити зручний та гнучкий графік здійснення лізингових платежів;

усунення неминучих втрат, що виникають внаслідок володіння застарілим⁴⁴ обладнанням; відсутність проблем із гарантіями позики або забезпеченням, що виникають із звичайної позики; можливість тестування принципово нового дорогого обладнання з метою зменшення ризику придбання устаткування, що не відповідає умовам його експлуатації; відсутність амортизаційних відрахувань у зв'язку з тим, що орендоване майно не відбивається в бухгалтерському балансі; можливість розглядати орендні платежі як поточні витрати і зараховувати їх до собівартості продукції.

Безумовний прибуток від лізингу отримують ті підприємства, які через сезонний характер виконуваної роботи або разові замовлення не потребують постійного використання обладнання.

Для підприємств-виробників матеріальних цінностей (постачальників) переваги лізингу полягають у негайному отриманні оплати своєї продукції, збільшенні обсягів своїх продажів, розширенні потенційного кола користувачів.

Для лізингової компанії перевагами є отримання відсотків за обладнання, надане в кредит в рамках лізингових платежів, виплат за ризик застаріння обладнання; можливість орендувати те чи інше обладнання кілька разів.

Вищезазначені причини обумовлюють широке використання цієї форми договірних відносин, для перших це засіб фінансування інвестицій у прилади, обладнання, транспортні засоби, для інших - канал продажу продукції, для інших - кредитна операція.

Отже, із вдосконаленням економічних відносин та фінансових операцій лізинг це сучасний вид фінансування інвестиційної діяльності. Це альтернатива банківському кредитуванню, використання якого дозволяє зменшити стартовий капітал для ведення підприємницької діяльності. Тому лізингові операції все активніше стають двигуном розвитку економіки.

1. Асоціація «Українське об'єднання лізингодавців» : сайт. URL: <http://uul.com.ua> (дата звернення: 11.11.2020).
2. Асоціація лізингодавців: результати роботи ринку в третьому кварталі (за даними НБУ) <http://uul.com.ua/2020/asotsiatsiya-lizyngodavtsiv-rezultaty-roboty-rynku-v-tretomu-kvartali-za-danymy-nbu/>
3. Белозорова Л.С., Калиниченко Н.М. Шляхи розвитку фондового ринку//Економіка України.- 2010.-№12-с.106.
4. Богачук Є.А. Тенденції сучасного світового та фондового ринків//Актуальні проблеми економіки.-2013.-№2-с.28.
5. Бондаренко В.М., Бондаренко Л.М. *Економічний зміст лізингу та його види*. Збірник наукових праць ВНАУ, №2 (64), 2012. <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/861.pdf>
6. Васильєв Н.М. Лізинг: організація, нормативно-правова основа, розвиток. — М., 2007. — С.121.
7. Ватаманюк З. Г., Баула О. В. Інституційна ефективність ринку цінних паперів в Україні // Фінанси України. – 2012. №3. – С. 101-110.
8. Вишнякова І.В. Методологія вибору ефективного виду лізингової угоди промисловим підприємством: Навчальний посібник. – Павлоград 2009.
9. Геєць В. Формування і розвиток фінансової кризи 2012 – 2013 років в Україні // Економіка України. – 2010. - №4. – С. 5 – 15.
10. Ефективність фондового ринку: інституційний підхід//Питання економіки.- 2010.- №5-с.97.
11. Єгоричева С. Б., Соколова А. М., Осауленко К. Є. Механізм функціонування ринку лізингових послуг в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. 2017. № 4. С. 114–121.
12. Закон України "Про лізинг" від 14.01.1999 № 394-XIV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/394-14#Text>

13. Закон України "Про фінансовий лізинг" від 11.12.2003 № № 1381-IV46
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1381-15#Text>
14. Калагач Г. М. Вплив фінансової глобалізації на фондовий ринок України // Фінанси України. - 2013. - №1. С. 115-121
15. Краковська А., Вишневський І., Педос Н. Лізингова галузь в Україні: тенденції та рекомендації щодо зростання / Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». 2018 р.36 с. URL: http://uul.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/Leasing_report_ukr_final_09202018.pdf (дата звернення: 02.11.2020).]
16. Лещенко М.И. Основы лизинга: Учебное пособие. - М.: Финансы и статистика, 2008. - 336с.
17. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Навч. посіб. — К.: ЦУЛ, 2014. — 376 с.
18. Мунтян Б.В., Роль та місце лізингових компаній на фінансовому ринку України, 2020, ЛНУ імені Івана Франка, <http://libfor.com/index.php?newsid=3860>
19. Мухін П. О. Лізингові компанії на ринку капіталів : проблемні аспекти. Вісник соціально-економічних досліджень. 2015. Вип. 2 (57). С. 266–272.
20. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг : сайт. URL: <https://www.nfr.gov.ua> (дата звернення: 11.11.2020).
21. Огляд ринку лізингу України від Українського об'єднання лізингодавців <https://uul.com.ua/2020/oglyad-rynku-lizyngu-ukrayiny-vid-ukrayinskogo-ob-yednannya-lizyngodavtsiv/>
22. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні// Фінанси України. – 2019. – №7. – С.106.
23. Пересада А. А., Онікієнко С. В., Коваленко Ю. М. Інвестиційний аналіз: Підручник. — К.: КНЕУ, 2013. — 350 с.
24. Податковий кодекс України

25. Ринок фінансового лізингу зріс у 3-му кварталі на 62% — Асоціація⁴⁷ лізингодавців, <https://minfin.com.ua/ua/2020/12/10/56863322/>
26. Ткаченко С. Є. Інвестування підприємств залізничного транспорту на основі лізингу // Фінанси України. — 2002. — №3. — С.108.
27. Трегуб О. Організаційні аспекти ризик-менеджменту при наданні лізингових послуг Бізнес інформ, № 6. 2014. С.365-371.
28. Черевко Г.В., Калитка Г.Б. Лізинг: реалії, проблеми, перспективи // Фінанси України. — 2009. — №2. — С. 19
29. www.ukrstat.gov.ua (Державний комітет статистики України).
30. Гаврилюк В.М. Аналіз методик оцінки ефективності лізингових операцій. Ефективна економіка. 2015. № 6. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4145>
31. Шевченко К. Методи розрахунку лізингових платежів / Костянтин Шевченко // Лізинг в Україні. — 2005. — № 4. — С. 11—14.

Додаток А – Баланс підприємства, тис. грн.

48

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
Залишкова вартість	10	320	277,3
Первісна вартість	11	426,7	426,7
Накопичена амортизація	12	106,7	149,3
Незавершене будівництво	20		
Основні засоби:			
Залишкова вартість	30	2150	3469,3
Первісна вартість	31	3909,1	4886,4
Знос	32	1759,1	1417,0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	40	100	100
інші фінансові інвестиції	45		
Довгострокова дебіторська заборгованість	50		
Відстрочені податкові активи	60		
Інші необоротні активи	70		
Усього за розділом I	80	2570	3846,7
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	825	1204,60
незавершене виробництво	120	2175	3128,89
готова продукція	130	690	1204,60
Товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		950	1310,27
чиста реалізаційна вартість	160	950	1310,27
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	100	111
за виданими авансами	180	180	199,8
з нарахованих доходів	190	80	88,8
із внутрішніх розрахунків	200	160	177,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	40	44,4
Поточні фінансові інвестиції	220	20	22,2
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	60	87,6
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260	5280	7579,8
III. Витрати майбутніх періодів	270	10	10
Баланс	280	7860,0	11436,4

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	850	850,0
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	0	390,8
Неоплачений капітал	360		
Вилучений капітал	370		
Усього за розділом I	380	850	1240,8
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
Цільове фінансування	420		
Усього за розділом II	430		
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	1439	2324,9
Довгострокові фінансові зобов'язання	450	1200	1660,0
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III.	480	2639	3984,8
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	2320	3469,9
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1451	2140,9
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	60	60
з бюджетом	550	90	90
з позабюджетних платежів	560	230	230
зі страхування	570	20	20
з оплати праці	580	60	60
з учасниками	590	140	140
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610		
Усього за розділом IV	620	4371	6210,8
V. Доходи майбутніх періодів	630		
Баланс	640	7860	11436,4

Додаток Б – Звіт про фінансові результати підприємства, тис. грн.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	10	21316	14600
Податок на додану вартість	15	3552,7	2433,3
Акцизний збір	20		
Інші вирахування з доходу	30		
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	35	17763,3	12166,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	40	12789,6	8760
Валовий:			
Прибуток	50	4973,7	3406,7
збиток	55		
Інші операційні доходи	60		
Адміністративні витрати	70	607,2	412,9
Витрати на збут	80	765	1147,5
Інші операційні витрати	90		
Фінансові результати від операційної діяльності:			
Прибуток	100	3601,5	1846,3
збиток	105		
Доход від участі в капіталі	110	20	20
Інші фінансові доходи	120		
Фінансові витрати	140	879,3	673,4
Витрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	2742,3	1192,9
збиток	175		
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	685,6	298,2
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	2056,7	894,7
збиток	195		
Надзвичайні:			
доходи	200		
витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий:			
прибуток	220	2056,7	894,7
збиток	225		

Додаток В – Звіт про рух грошових коштів підприємства, тис. грн.

Стаття	Код	За звітний період		За попередній період	
		Надходження	Видаток	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	10	21316	0	14600	0
Коригування на:					
амортизацію необоротних активів	20		X		X
збільшення (зменшення) забезпечень	30	0			0
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	40		0	0	0
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	50	0			
Витрати на сплату відсотків	60		X		X
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	70	21 316,00	0	14 600,00	0
Зменшення (збільшення):					
оборотних активів	80	2299,8		0	
витрат майбутніх періодів	90	0		0	
Збільшення (зменшення):					
поточних зобов'язань	100		1 839,81		0
доходів майбутніх періодів	110	0	0	0	0
Грошові кошти від операційної діяльності	120		0		0
Сплачені:					
відсотки	130	X		X	
податки на прибуток	140	X	685,6	X	298,2
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150		2056,7		894,7
Рух коштів від надзвичайних подій	160	0	2056,7	0	894,7
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170		2056,7		894,7
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Реалізація:					
фінансових інвестицій	180	0	X	0	X
необоротних активів	190	0	X	0	X
майнових комплексів	200	0	0	0	0

Отримані:					
відсотки	210	0	X	0	X
дивіденди	220	0	X	0	X
Інші надходження	230	0	X	0	X
Придбання:					
фінансових інвестицій	240	2,2	0	X	0
необоротних активів	250	1276,7		X	
майнових комплексів	260	X	0	X	0
Інші платежі	270	X	0	X	0
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280	0		0	
Рух коштів від надзвичайних подій	290	0	0	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	0		0	
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження власного капіталу	310	0	X	0	X
Отримані позики	320	10 195,64	X	7 010,00	X
Інші надходження	330	0	X	0	X
Погашення позик	340	X	0	X	0
Сплачені дивіденди	350	X	0	X	0
Інші платежі	360	X	0	X	0
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370	10 195,64	0	7 010,00	0
Рух коштів від надзвичайних подій	380	0	0	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390	10 195,64	0	7 010,00	0
Чистий рух коштів за звітний період	400	0	1,5	0	0
Залишок коштів на початок року	410	0	X	0	X
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	0	6	0	0
Залишок коштів на кінець року	430	10 195,64	X	7 010,00	X